

Dambrugsareal

Se kommunens forslag til anvendelse af dambrugsareal i Endrup.

Ansøgning om myndighedstilladelse til retablering af dambrugsarealet ved Endrup Mølle

Esbjerg Kommune, Vej og Park fremsender hermed ansøgning om tilladelse til gennemførelse af et naturforbedrende og naturbevarende projekt i Endrup på et areal, der tidligere har været anvendt til dambrug. Arealet planlægges samtidig at opfylde rekreative formål.

Projektet er beskrevet i projektforslag af 23. april 2012 (Endrup Mølle Dambrug – Projektforslag for dambrugsarealet) samt Særlige ArbejdsBeskrivelser (SAB) af 15. marts 2012, som begge er vedlagt som bilag.

Projektet ønskes gennemført på matrikel 1dø, 1ec, 1gx, 1gz, 1aq, 1bc og 1eb Endrupholm Hovedgård, Vestre Nykirke i Esbjerg Kommune, som er ejet af Esbjerg Kommune. Projektet omfatter cirka 3,5 ha, og planlægges gennemført i foråret 2013. Afgrænsning af projektet fremgår af vedlagte kortbilag 1. I 2010 er der delvist gennemført en oprydning på arealet, og opfyldning af dambrugsdammene er påbegyndt.

Projektet skal ses som et led i et overordnet projekt, der har til formål at skabe fri faunapassage i Sneum Å og naturforbedringer på det tidligere dambrugsareal. Den del af det overordnede projekt, der skal medføre fri faunapassage er pt. under udførsel i henhold til projektforslaget "Faunapassage ved Endrup Mølle Dambrug" af 21. marts 2011.

Efter opkøbet af dambruget i 2006 blev der nedsat en arbejdsgruppe bestående af Endrup Lokalråd, Samlingsstedet, Sydvestjysk Sportsfiskerforening, daværende Skov- og Naturstyrelsen og daværende Bramming Kommune. Arbejdsgruppens formål var at komme med input/forslag til retableringen af dambrugsarealet. Projektforslaget er udformet efter de ønsker arbejdsgruppen er kommet med i projektets opstart. Figur 1 viser området, som det fremstår i dag (luftfoto fra 2011), og Figur 2 viser det planlagte fremtidige udseende af området.

Figur 1: Områdets udseende før projektgennemførelse (Ortofoto 2011).

Områdets fremtidige udformning

Projektområdet har hidtil ikke været offentligt tilgængeligt, idet det har været et privatejet areal med dambrugsvirksomhed. Det visuelle udtryk har været præget af dambrugsdamme overdækket med net samt betonbygværker.

Områdets fremtidige udformning er beskrevet i de følgende underafsnit.

Sneum Å bliver synlig i landskabet

Området planlægges omdannet til et naturområde, som udformnings- og udtryksmæssigt bliver sammenhængende med den øvrige del af ådalen nord og syd for projektområdet. Af figur 3 ses foto af ådalen syd for projektområdet.

Figur 3: Ådalen syd for projektområdet. Projektområdet planlægges at opnå et naturligt sammenhængende udtryk med området nord og syd herfor.

I dag kan Sneum Å på mange strækninger inden for projektområdet ikke ses pga. høje brinkanlæg. Anlæggene planlægges gjort flade, så de maksimalt har en hældning på 1:5. Derved bliver åen mere synlig på afstand ligesom på strækningen syd for projektområdet (figur 3). Terrænet vil hælde svagt mod vandløbet således, at koten i områdets vestlige del er 0,5-1,0 meter højere end i den østlige del. For at opnå et naturligt indtryk vil der ved jordarbejderne blive tolereret mindre variationer i terrænet, uden at dette må give anledning til stejle småbakker. Af kortbilag 2 fremgår fremtidige terrænforhold.

I dag sker der stuvning af vandet ved høje vandføringer på grund af, at Sneum Å er smal på delstrækninger i projektområdet, og ikke har mulighed for at løbe over bredderne. Som en del af Naturstyrelsens igangværende vandløbsprojekt, gøres Sneum Å bredere på strækningen ned til svinget ved Vibækvej. I projektområdet for det tidligere dambrugsareal reableres området således, at der ved høj vandstand i åen vil ske en kontrolleret oversvømmelse af området ved det tidligere bundfældningsbassin og de øvrige ånære arealer. Dette er et led i at skabe naturlige hydrologiske processer samtidig med, at det vil mindske risikoen for oversvømmelse af matriklerne 8a, 8k, 8l og 8h (Vibækvej).

En ny sø i Endrup

Den tidligere fiskesø nord for Bygaden er nedlagt som en del af projektets vandlobsdelt. I projektområdet etableres en ny sø med en vandoverflade på cirka 3.500 m². Søens placering fremgår af kortbilag 3. Søen anlægges med jævnt skrånende bund og bredder med en hældning på maksimalt 1:5. Bredderne etableres med et varieret forløb. Dybden bliver tilstrækkelig til, at den ikke gror til med vegetation på de dybeste steder. Søen kommer til at ligge så højt i terrænet, at der ikke løber å-vand i søen ved ekstremt høje vandstande i Sneum Å.

Endrup er ved at blive separatkloakeret, hvilket vil sige at regnvand i fremtiden ikke blandes med spildevand. For at fremme det naturlige vandkredsløb er det valgt at håndtere regnvandet lokalt. Fra den vestlige del af Endrup ledes regnvandet via et åbent vandløb og et vådområde til den nye sø. Søen fungerer således som buffer ved store regnhændelser, hvor vandet ledes fra søen med en forsinkelse, så Sneum Å ikke belastes momentant. Vandet ledes fra søen med lav vandføring via et lille rislende vandløb med sten i bunden. Vandløbet munder ud i et vådområde, hvorfra det langsomt siver dels overfladisk og dels gennem jorden ud i Sneum Å. Der kan forventes en vis kvælstoffjernelse i vådområdet.

Jorden i området, hvor søen etableres, er meget jernholdig. Ved iltning dannes okker. For at undgå okkerudfældning i søen med en rødlig sø til følge er det valgt, at lægge lermembran i bunden. Det bevirker, at jernholdigt grundvand ikke siver ind i søen med okkerudfældning til følge.

Under etablering af søen og ilægning af membran er der behov for midlertidig grundvandssænkning i området, hvor søen etableres. Det op-pumpede vand ønskes ledt til kloak. Den midlertidige grundvandssænkning forventes at strække sig over en periode på cirka 30 dage.

Der etableres et højtliggende dræn NV for den kommende sø til afdræning af højtstående grundvand, som strømmer til området fra NV. Derved undgås høj grundvandsstand i området nord for søen. Drænet ledes til søen via et vådområde. Målinger har vist, at det tilstrømmende grundvand fra NV har relativt lavt jern-indhold.

En ny paddebiotop i form af en dam

Der etableres en dam i den nordlige del af området med en gennemsnitlig vandoverflade på cirka 615 m². Dammens placering fremgår af kortbilag 3. Tilsvarende regnvands søen etableres dammen med jævnt skrånende bund og bredder med en hældning på maksimalt 1:5, samt et varierende bredforløb.

Dammen vil modtage regnvand fra den østlige del af Endrup. Den vil således fungere som buffer ved store regnhændelser, hvor vandet ledes videre fra dammen med en forsinkelse, så Sneum Å ikke belastes momentant. Vandet ledes fra dammen med lav vandføring via et vådområde, hvorfra det langsomt siver dels overfladisk og dels gennem jorden ud i Sneum Å. Dammen kommer til at ligge så højt i terrænet, at der ikke løber å-vand i søen ved høje vandstande i Sneum Å.

Sænkning af vandstanden øst for Bygaden 10, 12 og 14

For at undgå risiko for gener for grundejerne Bygaden 10, 12 og 14 etableres en drænelledning øst for grundene. Drænet ledes til en eksisterende samlebrønd. Til samlebrønden tilføres der i dag også vand fra et dræn fra ejendommen Bygaden 38 samt fra et område i den vestlige del af Endrup. Som det er i dag føres vandet fra samlebrønden via en rørledning under det tidligere dambrugsareal ned til en dam i det sydøstlige hjørne af projektområdet. Denne rørledning udskiftes med en ny sammensvejst rørledning. Dette udføres ved styret underboring. Udledningen vil ske samme sted som i dag, hvilket i fremtiden vil være i et vådområde, hvorfra vandet langsomt siver gennem jorden og overfladisk til Sneum Å. Dræn- og rørledninger fremgår af kortbilag 4.

Stianlæg der binder byen sammen

Tidligere har området ikke været offentligt tilgængeligt, hvilket i fremtiden i høj grad vil blive muligt. Der etableres et stianlæg (se kortbilag 3), som binder den østlige og vestlige bydel sammen. Stianlægget er planlagt således, at fodgængere og løbere får mulighed for at opleve naturen på nærmeste hold. Stierne fører borgerne gennem området langs sø, eng, vandløb og dam med udsigten til Sneum Å, der i fremtiden bliver synlig på afstand (figur 4).

Samlet etableres cirka 500 meter grusstier. Stierne skal være 1,5 meter brede og udlægges i en tykkelse på 20 cm stabilgrus i jomfruelige materialer.

Figur 4: Der etableres stianlæg, som binder byen sammen.

Træbro over Sneum Å

Som et led i stianlægget planlægges etableret en cirka 1,8 meter bred handicapvenlig træbro med rækværk over Sneum Å. Broen etableres

efter standardnormer for sikkerhed i naturfarvede materialer. Figur 5 viser et eksempel på en træbro.

Figur 5: Eksempel på træbro med rækværk.

Opholdsområde med sheltere og borde

Ved søens nordlige ende etableres et opholdsområde med borde, sheltere og bålplads.

Sheltere udføres i naturmaterialer, evt. olierede, med forventet grundplan på cirka 3x4 meter og en højde på cirka 2 meter. På opholdsområdet opstilles tre borde-/bænkesæt ligeledes udført i naturfarvet træ. Bålpladsen etableres som en stolpe med fastmonteret rist og lave siddepladser omkring.

Kanotur på Sneum Å

Sejlads på Sneum Å nedstrøms Endrup er tilladt hele året med kano, kajak og robåd. Der ønskes derfor etableret en rampe for isætning og optagning af kanoer mv. Rampen skal etableres lige opstrøms Hovedvejen eller alternativt lige nedstrøms Bygaden i Endrup.

Rampen etableres enten som en flydebro eller som en fast bro i to niveauer. Anlægget forventes at gå cirka en meter ud i åen, men vil ingen konsekvenser få for afstrømningen. Om nødvendigt sikres brinken, hvor rampen etableres. Der etableres stiadgang ned til rampen. Se kortbilag 3 for placering.

Forbedrede parkeringsforhold

Der etableres en grusbelagt parkeringsplads ved Hovedvejen i den sydlige ende af projektområdet. Ved isætning af kanoer vil det være muligt at holde med anhænger på pladsen, og derfra bære kanoerne ned til åen. Parkeringspladsen får en størrelse, så der ikke bliver behov for at bakke ud på Hovedvejen. Ligeledes etableres eventuelt en grusbelagt parke-

ringsplads ved Bygaden i den nordlige ende af projektområdet. Herfra bliver der via sti og træbro adgang ind i det nyetablerede naturområde.

Parkeringspladserne afgrænses af et lavt fodhegn, og ved den sydlige plads etableres skærmende beplantning med indkig til området.

